

«КЕЛІСІЛДІ»
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрлігінің
«Республикалық ғылыми-
педагогикалық кітапханасы» ММ
директоры

А.Ш. Сайдембаева
_____ 2022 ж.

«БЕКІТЕМІН»
Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым бірінші
вице-министрі

Ш.Т. Каримова
_____ 2022 ж.

«ОҚУҒА ҚҰШТАР КОЛЛЕДЖ» ТҰЖЫРЫМДАМАСЫ

Нұр-Сұлтан, 2022

«Оқуға құштар колледж» тұжырымдамасының өзектілігі

Оқу – білім мен ақпарат алудың, рухани-адамгершілік тұрғысынан тұлғаны үйлесімді және дәйекті түрде қалыптастыру мен жетілдірудің ең тиімді құралдарының бірі. Кітап оқу маманның коммуникативтік және кәсіби құзыреттілігін арттыруға, тұлғаның өмірлік жетістіктерге жетуіне ықпал етеді.

Қазіргі уақытта республикада ақпараттық-коммуникациялық технологияларды белсенді ендірумен, ойын-сауық индустриясының қарқынды дамуымен байланысты оқырман мәдениеті мен қоғамның оқырмаедық сауаттылығы төмендеуінің жалпы әлемдік үрдісі байқалады. Дамыған елдердің көпшілігі, соның ішінде Қазақстан да бұл құбылысқа қарсы тұру шараларын белсенді түрде қолға алуда.

Өткен ғасырдың 80-жылдарынан бастап осы мәселеге ерекше көңіл бөліне бастады. Білім беру дағдарысы мәселелерін шешу бойынша әлем елдерінде көп тәжірибе жинақталған.

Францияда кітап оқу мәселесін шешу үшін қуатты ұлттық саясат жүргізілуде. Арнайы кітап және оқу басқармасы құрылды, ол автордың кітапты жасаған сәтінен бастап оқырмандарға ұсынғанға дейінгі барлық «кітап жолын» ескере отырып осы мәселелерді шешу саясатын белгілеу үшін құрылған.

Қабылданған шаралардың нәтижесінде халыққа кітапханалық қызмет көрсетуде үлкен жетістіктерге қол жеткізілді: жаңа кітапхана ғимараттары салынды, көпшілік кітапханалардың жағдайы жақсарды, әдетте кітапханаларға келмейтін тұрғындардың оқуын ұйымдастыру үшін қосымша аумақтар игерілді.

Париж метросының вагондарында классикалық және замағауи авторлардың шығармаларынан үзінділер жазылған плакаттар ілінді. Белгілі бір уақытты метрода өткізетін жолаушылар осылайша әдебиетке көңіл аудара алады.

Осы іс-шаралардың барлығына кітапханалар қатысады: білім беру ұйымдарымен, емханалармен және т.б. жұмыс істеуде олардың жұмысы құпталады. Осылайша, кітапханаларға жаңа міндет қосылды, ол сыртқа шығып оқырмандармен үнемі кездесу ұйымдастырып тұру. Франциядағы мұндай кітапхана «Қабырға сыртындағы кітапхана» деп аталады.

1997 жылы Ұлыбританияның білім беру министрі Дэвид Бланкетт оқу мен кітапты насихаттау бойынша ұлттық науқанның дамуын жариялады, ол Ұлттық оқу жылы деп аталды. Мысалы, Ұлыбританияда кітап оқуды ынталандыру үшін жасөспірімдерге арналған арнайы бағдарламалар әзірленді, олардың бірі - «Жазғы оқу» бағдарламасы, мұнда жазғы тапсырмалар ойын түрінде ұсынылады, қорытындысы бойынша жеңімпазға сыйлық беріледі.

Осылайша, әлемдік тәжірибе көрсеткендей, дамыған елдерде сауаттылық пен кітап оқуды қолдау мемлекеттік және қоғамдық басымдықтардың қатарында; «Кітап оқитын адам» – кез келген тарихи өзгерістер кезінде

өзгермейтін құндылық, ал кітап оқу қоғамы демократиялық қоғамның сөзсіз шарты болып қала береді.

Әлемнің көптеген дамыған елдеріндегідей Қазақстанда да келеңсіз құбылыстарға қарсы тұруға тырысуда. Бұған Қазақстан Республикасының оқуды мемлекеттік қолдау және мемлекеттік білім беру және мәдениет саясаты дәлел. Қазақстанда 2010-2013 жылдары «Оқитын Қазақстан» бағдарламасы жұмыс істеді, оның мақсаты ұлттың рухани және интеллектуалдық серпілісінің қажетті құралы ретінде халықты білім беруге тарту болды. 2007 жылдан бастап жыл сайын Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігі Қазақстан Республикасы Ұлттық академиялық кітапханасы мен Қазақстан Республикасы Кітапхана қауымдастығы, Қазақстандық оқу қауымдастығы және Қазақстан жастары конгресі бастамасымен, «Бір ел – бір кітап» акциясы өтті.

Акцияның мақсаты: Кітап оқу мәдениетін дамыту және қолдау, тарихи-мәдени және рухани мұраны сақтау, ана тіліне деген құрметті дамыту. Акцияның міндеттері: оқырмандардың ұлттық әдебиетке деген қызығушылығын арттыру және қолдау; мемлекет және қоғам қайраткерлерін, ғалымдарды, кітап оқумен байланысты басқа да мамандарды тарту; әлеуетті оқырмандарды тарту; баспа ұйымының қазақстандық авторлардың кітаптарын шығаруға қызығушылығын арттыру; қазақ авторларының әлемдік әдеби процеске енуі. Акцияның мазмұны: бір кітапты бүкіл елдің бір мезгілде оқып, талқылауы. Осы кітапқа арналған түрлі іс-шаралар өткізу. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың Ұлттық Қоғамдық сенім кеңесінің стырысында берген тапсырмасына сәйкес Білім және ғылым министрлігі білім беру ұйымдарының кітапханаларын 2021-2025 жылға дейін перспективалық дамытудың Кешенді жоспарын және «Оқуға құштар мектеп» жобасын жүзеге асыруда. 2022 жылы колледж оқушыларының оқу сауаттылығын арттыру мақсатында «Оқуға құштар колледж» нақты тұжырымдама (бұдан әрі – Тұжырымдама) әзірленді.

Бүгінде цифрлық технологиялар ғасырында қазіргі заманғы жастар дәстүрлі қағаз кітаптарды оқудан гөрі «оқу мүйістері» деп аталатын арнаулы электрондық гаджеттерді, телефоннан және компьютерден оқуға болатын кітаптардың электрондық нұсқаларын, аудиокітаптарды, электрондық кітапханалар мен басқа да көптеген жаңалықтарды артық көреді.

Цифрлық технологиялар ғасырында оқу мен кітаптарды кеңінен насихаттауға мамандандырылған Интернет-технологиялар мен Интернет-сервистердің ықпалы артуда. Соның бірі – ВКонтакте, Telegram, Instagram, Facebook және Twitter әлеуметтік желілері.

Бүгінде әлеуметтік желілер - бұл жастар пайдаланатын орасан зор ресурс. Әлеуметтік желілер бастапқыда біріктіру және қатынасу үшін ойлап табылды, бірақ бүгінде олардың функциясының ауқымы кеңейді. Мұнда кітапқа және оқуға құштар адамдардың топтарын, қоғамдастықтарды құруға, оқылған кітаптар туралы өз әсерлерімен және пікірлерімен бөлісуге, кітаптардың

мәтіндерін іздеуге және жүктеп алуға, оларды онлайн режимде оқуға да болады.

Бүгінде әлеуметтік желілерде оқырман қоғамдастықтары мен топтарының, формумдары мен қолданбаларының саны өте көп. Онда түрлі тақырыптарда талқылаулар жүргізіледі, пайдаланушылар оқыған нәрсесін түсіндіреді және талдайды, «нені оқу керектігіне» кеңестер береді. Мұнда оқылған нәрсені талқылайды, түсініктеме береді, талдайды, бірінен бірі сұрайды және «нені оқу керектігі» туралы кеңестер береді. Қатысушылар өз сұхбаттастарының посттарын мұқият оқиды.

Интернетте және әлеуметтік желілерде оқуға арналған әдеби сервистер көптеп ұсынылған.

Мәселен, Интернеттің қазақстандық сегментінде Қазақстандық Ұлттық электрондық кітапхана (<http://kazneb.kz>), Әдеби портал (<https://adebiportal.kz>), Kitap.kz (<https://kitap.kz>), Drama.kz (<http://drama.kz/piesy>) және басқа да әдеби порталдар ұсынылған.

Қазақстандық Ұлттық электрондық кітапхана (бұдан әрі - ҚазҰЭК) (<http://kazneb.kz>) Қазақстан Республикасы Ұлттық академиялық кітапханасының (Нұр-Сұлтан қ.) базасында жұмыс істейді. ҚазҰЭК Қазақстанда басып шығарылған кітаптардың толық мәтінді электрондық көшірмелеріне қашықтан еркін қолжетімділікті ұсынады. Пайдаланушылар Қазақстан кітапханаларының онлайн-каталогтары бойынша бір мезгілді іздеуді жүзеге асырып, «Құжаттарды электронды жеткізу» және «Виртуалдық анықтама қызметі» қызметтерін пайдалана алады.

Әдеби портал (<https://adebiportal.kz>), мұнда авторлардың әдебиет туралы мақалалары, еліміздің әдеби оқиғалары туралы ақпарат, қазіргі заманғы жазушылардың қазақ және орыс тілдеріндегі онлайн оқуға қолжетімді кітаптары орналасады.

Kitap.kz порталы (<https://kitap.kz>), мұнда қазақ әдебиетінің классиктері мен қазіргі заманғы авторларының кітаптары, сонымен бірге шетелдік аударма әдебиеті жинақталған.

Drama.kz (<http://drama.kz/piesy>), мұнда қазақстандық жас драматургтардың онлайн оқуға қолжетімді пьесалары ұсынылған.

Онлайн оқуға арналған әдеби журналдар: Тамыр (<http://tamyr.org>), Простор (<http://zhurnal-prostor.kz>), «Дактиль» (<http://daktil.kz>).

Библ сервисі (<http://bibla.ru/about/>) кітаптар тасқынында бағдар алуға және олармен байыпты түрде жұмыс істеуге көмектеседі. «Библиотекада» пайдаланушының оқыған кітаптарының тізімдерін сақтауына болады. «Көршілер» функциясы бар, бұл функция әдебиеттерінің тізімдерін барынша ұқсас пайдаланушыларды көрсетеді.

Goodreads әлеуметтік желісі (<https://www.goodreads.com/>) оқылған, осы сәтте оқылып жатқан және оқуға қалдырылған кітаптардың виртуалды картотекасын жүргізуге мүмкіндік береді.

Bookmate (<http://ru.bookmate.com>) – бұл кітаптарды жайлы сақтауға және оқуға арналған көптеген мүмкіндіктер ұсынатын онлайн кітапхана. Мұнда «Қазақстандық кітапты оқы» атты тұтас сөре бар (<https://ru.bookmate.com/bookshelves/KhTnBmOy>).

Кез келген кітапханадағыдай, ең алдымен абонемент ашу, яғни тәркеу процесінен өту қажет. Осыдан кейін пайдаланушыға кітапхана қорындағы мыңнан астам тегін кітаптар, негізінен классикалық әдебиет қолжетімді болады. Одан бөлек, пайдаланушының жеке кітапханасында сақталатын fb2 және ePub пішімдеріндегі өз кітаптарын жүктеуге мүмкіндігі бар. Жақында қосылған кітаптар «Өңделуде» бөлімінде, оқылып жатқандары «Оқылуда» бөлімінде бейнеленеді, ал оқылып біткендері «Оқылған» бөліміне ауыстырылады. Одан бөлек, өз тізімдеріңізді (серелер) жасауға және оларға өз кітаптарыңызды ыңғайына қарай бөліп қоюға болады. Кітапхананың кез келген кітабын ендірілген «оқу мүйістерінен» ашуға болады. Оның сырт пішіні құрылғының экранынан аса жайлы оқу үшін оңтайландырылған, сонымен қатар пайдаланушы қаріпті өзінің талғамына қарай оңай баптай алады.

Bookmate-тің айрықша ерекшелігі түрлі мобильдік платформалар (Android, iPhone, iPad, Symbian) үшін клиенттердің бар болуы және олардың арасындағы мәліметтерді синхрондау мүмкіндігі болып табылады. Осылайша, пайдаланушы браузердің көмегімен десктоптан оқуды бастап, оны мобильдік телефоннан немесе планшеттен, оған қоса сол тоқтап қалған тұстан жалғастыра алады. Кітап бұл кезде құрылғыға толығымен жүктелуі мүмкін, сол себептен оқуды желіге қосылмай-ақ жалғастыра беруге болады.

Кез келген заманауи веб-қолданба секілді, Bookmate-тің әлеуметтік құрамдасы бар. Мәселен, оқылғанды Twitter-де, Facebook-те немесе Вконтакте-де бөлісуге, ұсынымдар алуға, басқа пайдаланушыларды достар қатарына қосуға, олардың оқу тізімін көруге және олардың сөресінен кітаптар алуға болады.

«Кітапты айырбаста – ағашты құтқар» үйлесімді сөз тіркесі бар «БукРивер» (<https://bookriver.ru>) - мұнда пайдаланушылар кітапты айырбастай алады, сатып алады немесе тегін алады.

Әдеби сервистерге кіру статистикасы олардың қажет екендігін айғақтайды. Кірушілер санының көп екендігін ескеріп, сервистердің көптеген пайдаланушылардың нысаналы критерийлеріне жауап бере алатынын айтуға болады. «Лайктар» мен «репосттарға» қарап контенттің оқырмандарға ұнаған-ұнамағанын анықтауға болады.

Тұжырымдаманың мақсаты – колледждерде оқырмандарды кітапханаға тартуға, оқырмандар белсенділігін және білім алушылар оқуының сапасын арттыруға, олардың зияткерлік және рухани-имандылық дамуына, оқырмандық құзіретінің дамуына септігін тигізетін қолайлы орта құру.

Колледждерде межелеген мақсаттарға қол жеткізу кешенді сипат алуы тиіс. Колледждерде педагогикалық ұйымның білім алушыларға тек арнаулы кәсіби білім ғана емес, сонымен қатар жалпымәдени құзіреттер – қоғамда сәтті

бейімделу үшін жеткілікті деңгей беруі қажет. Жеткіншектер мен жастар ортасында оқу туралы тұлғалық даму үшін маңызды, қажетті іс деген түсінік қалыптастыру жөнінде тиімді жұмыс жүргізу қажет. Оқуға құштар адамның бейнесі ойға қоғамдық пікірде өмірде табысқа жетумен бірге оралуы тиіс. Жоғары оқу мәдениетін сіңіру, оқырман сауаттылығын дамыту білім берудің барлық деңгейлерінде: мектепте – колледжде – жоо-да білім беру процесінің басым бағыттарының біріне айналуы тиіс.

Тұжырымдаманың міндеттері:

1. жеке тұлғаның зияткерлік және рухани-имағдылық дамуының және білім алушылардың демалысын өткізудің нысанасы ретінде оқуды насихаттау және жандандыру;
2. білім алушылардың оқырмандық күзiреттiлiгiн, медиалық-ақпараттық сауаттылығын және ақпарат қауiпсiздiгiн қалыптастыру;
3. білім алушылардың оқырмандық мәдениетін дамытуды мен қолдауды қамтамасыз ететін білім беру ұйымдарының ресурстық ақпараттық-білім беру, мәдени және демалыс орталықтары ретінде колледждер кітапханаларын дамыту;
4. білім алушылардың оқу мәртебесін, оқырмандық белсенділігі мен оқу сапасын арттыру мақсатында педагогикалық ұжымның, кітапхананың және ата-аналар қоғамдастығының күш-жігерін біріктіру.

Тұжырымдаманы іске асырудың негізгі бағыттары

Тұжырымдаманы әзірлеу және оны іске асыру білім алушылардың оқырмандық мәдениетін дамытуды және қолдауды, колледжердің заманауи кітапханаларын білім беру ұйымының ресурстық ақпараттық-білім беру, мәдени және демалыс орталықтары ретінде қалыптастыру үшін жағдай жасауды көздейді.

Тұжырымдаманың міндеттерін іске асырудың негізгі бағыттары:

1 міндет. Жеке тұлғаның зияткерлік және рухани-имандылық дамуының және білім алушылардың демалысын өткізудің нысанасы ретінде оқуды насихаттау және жандандыру.

Мыналар қажет:

1) Колледждер деңгейінде «Оқуға құштар колледж – білім, шығармашылық, даму аумағы», «#Оқы колледж!», «Оқуға құштар колледж – Оқуға құштар отбасы – Оқуға құштар ел» тақырыптарындағы жобаларды, бағдарламаларды әзірлеу және іске асыру.

2) Білім алушылардың оқырман белсенділігі деңгейін арттыруға бағдарланған іс-шараларды:

- акцияларды, әдеби викториналарды, пікірталастарды, ойындарды, конкурстарды, әдеби кештерді, кездесулерді, оқырман конференцияларын, көрмелерді және т.б.;

- «Бірге оқимыз!», «Оқу сағаты», «Классиканы оқимыз ба? Классиканы оқимыз!» тақырыптарындағы Кітапханалардағы қатынасу күндерін.

- «Жақсы кітап - жан азығы». «Менің өмірімді өзгерткен кітаптар», «Менің сүйікті кітабым», «Кітаптың паспорты» тақырыптарындағы конкурстаныстырылымдарды;

- «Менің кітапханам», «Бізді кітап біріктірді» тақырыптарындағы фотоконкурстарды;

- «Сенің кәсібің туралы көркем әдебиет», «Адамдар оқудан қол үзген кезде ойлаудан да қол үзеді (Дени Дидро)», «Оқуға күштар адам – табысты адам» тақырыптарында дөңгелек үстелдерді, әдебиет шолуларын ұйымдастыру және өткізу.

3) Сауалнама жүргізу, тестілеу және сұрау салу жолымен оқырман қызығушылықтары, білім алушылардың оқырман құзіреті мен оқуды насихаттау жөнінде өткізілетін іс-шаралардың тиімділігі деңгейінің тұрақты мониторингін жүзеге асыру.

4) Жыл сайын білім алушылар үшін колледж кітапханасына топсаяхаттар, «Кітапхана – шекарасыз аумақ», «Ақпарат іздестіру магистрлері», «Қажетті кітапты іздеп таба аламыз ба» және т.б. тақырыптарда кітапхана сабақтарын ұйымдастыру.

2 міндет. Білім алушылардың оқырмандық құзіреттілігін, медиалық-ақпараттық сауаттылығын және ақпарат қауіпсіздігін қалыптастыру.

Мыналар қажет:

1) Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды белсенді пайдаланып, білім беру бағдарламаларында медиалық-ақпараттық сауаттылығы мен ақпараттық қауіпсіздікті зерделеуді көздеу;

2) колледждің факультативтік сабақтарына білім алушыларды медиалық-ақпараттық сауаттылыққа және ақпарат қауіпсіздігіне баулу жөнінде сабақтар енгізу.

3 міндет. Білім алушылардың оқырмандық мәдениетін дамытуды мен қолдауды қамтамасыз ететін білім беру ұйымдарының ресурстық ақпараттық-білім беру, мәдени және демалыс орталықтары ретінде колледждер кітапханаларын дамыту.

Мыналар қажет:

1) заманауи ақпарат технологияларын пайдаланып, компьютерлерді жоғары жылдамдықты Интернетке жалғай отырып, колледжер кітапханаларының материалдық-техникалық базасын, кітапхана қызметін көрсету моделін одан әрі жаңғырту;

2) кітапхана қорын жеке тұлғаның өзін-өзі дамыту үшін дәстүрлі баспа және электрондық ақпарат тасығыштардағы сапалы отандық, шетелдік көркем, салалық ғылыми-көпшілік, ғылыми-танымдық, энциклопедиялық және анықтамалық әдебиетпен жинақталуын ұлғайту;

3) заманауи интерактивтік нысандар - библиомарафонды, кейсті, бірыңғай оқу күнін, библиографиялық ойындарды, конкурстарды және

басқаларды пайдаланып, оқуды және кітапхананы насихаттауға бағдарланған көпшілік кітапхана іс-шараларын ұйымдастыру және өткізу;

4) заманауи ақпарат технологияларын тиімді пайдалана отырып, көпшілік іс-шараларды сүйемелдеу үшін виртуалды кітап көрмелерін, әдебиеттердің ақпараттық және ұсынымдық тізімдерін, бұктемелер, бейнероликтер, фильмдер жасау;

5) кітапханалардың өлкетану ресурстары негізінде мәдени-тарихи іс-шаралар өткізу;

6) әдебиетті насихаттау және жас оқырманды тәрбиелеу нысаңы ретінде ұсынымдық библиография жүйесін дамыту;

7) тегін жастар электрондық кітапханаларына, Интернетте ұсынылған саналуан мамандандырылған ақпараттық-коммуникациялық ресурстарға еркін қатынауды ұйымдастыру;

8) электрондық ресурстардың меншікті тақырыптық толық мәтінді базаларын қалыптастыру және пайдаланушылардың оларға еркін қатынауын ұйымдастыру.

4 міндет. Білім алушылардың оқу мәртебесін, оқырмандық белсенділігі мен оқу сапасын арттыру мақсатында педагогикалық ұжымның, кітапхананың және ата-аналар қоғамдастығының күш-жігерін біріктіру.

Мыналар қажет:

1) колледждің барлық мүдделі құрылымдық бөлімшелерінің – кітапхананың, тәлімгерлердің, педагогтардың білім алушылардың оқырмандық белсенділігін ынталандыру және арттыру және кітапханаларды пайдалануды жандандыру жөніндегі жүйелі жұмысты ұйымдастыру мәселелеріндегі жұмысын біріктіру және үйлестіру;

2) «Информатика + әдебиет», «тарих + әдебиет» және т. б. тақырыптарда ықпалдастырылған сабақтар өткізу арқылы оқуды жандандыруға, білім беру процесінде оқырмандық және ақпараттық құзыреттілік деңгейін арттыруға бағытталған колледждерде білім беру бағдарламаларын, нысандарын, әдістерін, тәсілдерін және мазмұнын жетілдіру;

3) оқырмандық және ақпараттық құзыреттілік деңгейін арттыру мақсатында мәнін ұғып оқуды және мәтінмен жұмыс істеуді дамытуға септігін тигізетін барлық пәндерді оқыту барысында педагогикалық әдістер мен тәсілдерді белсенді қолдану;

4) Білім алушыларды белсенді оқуға тартуға бағдарланған колледждердің тәрбиелік іс-шараларын ұйымдастыру және өткізу:

- кітап клубтарын;

- «Колледждегі оқу апталығы» тақырыбындағы фестивальді;

- кітаптың авторы мен мазмұны туралы қысқаша қызықты әңгімелеп, фильмдер көрсете отырып, «Мен кітаппен бірге әлемді ашамын», «Мен кітапты ашамын. Мен әлемді танимын!» тақырыптарында кітаптардың библиографиялық шолуын;

- «Ең оқуға құштар топ», «Топтың үздік оқырманы», «Колледждің жыл оқырманы» конкурстарын өткізу;

- зияткерлік және рухани-адамгершілік дамудағы оқудың рөлі туралы шығармалардың тақырыптың конкурстарын, эсселер;

- ұнатқан кітапқа рецензиялардың конкурстарын;

- білім алушылардың оқу мәдениетін, әдеби және жалпы көркем талғамын тәрбиелеуге, білім алушылардың сөйлеу қабілеттері мен көпшілік алдында сөйлеу дағдыларын, орындаушылық шеберлігін дамытуға септігін тигізетін «Жанды поэтикалық сөз», «Туған жердің өткен тағдыры», «Пәззия минуттары», «Мен Абайды шабыттана оқимын» тақырыптарында мәнерлеп оқу конкурстарын;

- «Менің ата-аналарымның ұнатқа кітабы», «Менің отбасым оқуға құштар», «Бізді кітап біріктірді», «Қазіргі заманғы отбасымен оқу дәстүрлері», «Бүкіл отбасымызбен оқимыз» тақырыптарында отбасылық жобалар фестивалін ұйымдастыру және өткізу.

«Оқуға құштар колледж» Тұжырымдамасын іске асыру аясында өткізу үшін ұсынылатын іс-шаралар

КІТАПХАНА АКЦИЯЛАРЫ

Оқуды және кітапты ілгерілетуге көмек ретіндегі акциялар - бұл үлкен кешенді іс-шара, оның ұзақтығы алға қойылған міндеттерге байланысты. Көпшілік іс-шаралардың басқа түрлерінен акция алға қойылған мақсатқа қол жеткізу үшін арнайы оқиға жасай білумен, оған қатысушыларды белсенді түрде тартумен ерекшеленеді. Акцияларда іс-шаралардың дәстүрлі түрлері қолданылады. «Бұл туралы көбірек оқыңыз», «Оқырман жылы», «Кітаптар өмірді өзгертеді», «Өмір бойы оқуға деген сүйіспеншілік», «Оқырмандар ұлттың құрамыз», «Өз болашағыңды құр – Оқы!», «Оқуға құштар адам – табысты адам», «Оқу жаңа әлемдерді ашады» тақырыптарында акциялар өткізуді ұсынамыз.

Демотекалар. Акцияның мақсаты: жас буынның оқуға қызығушылығын арттыру, шығармашылық қабілеттіліктерін, көркем ойлауды анықтау және дамыту. Демотекаға өзекті тақырыпқа өлеңдер, эсселер жазуда және оқуда, сурет салуда, қолөнерде, макеттер жасауда және т.б. өзінің шығармашылық шеберлігін көрсетуге бейім талантты білім алушылар қатысады. Білім алушылар ұсынған материалдар білім алушы авторлардың ойларын көрсететін белгілі бір тақырыпта (тарихы образдар мен сәттер, тұрмыс картиналары, лирикалық кейіпкерлер және т.т.) бір кітаптың және кітаптар циклінің мазмұны мен пайымының иллюстрациясы болуы мүмкін. Ұсынылған материал білім алушылардың шығармашылық қабілеттерін жұмсаудың үлгісі болады. Шығармашылық жұмыстар кез келген: мәтіндік, фотосурет, макеттер, мәнерлеп

оқу, шығармалар, ән шырқау, суреттер пішімінде ұсынылуы мүмкін. Олар колледж кітапханасында орналастырылады.

Библио-жарыс – белгілі бір тақырыпта немесе белгілі бір уақыт ішінде кітаптарды оқуға тартуға бағытталған акция, көп кітаптар оқыған оқырман жеңіп алады.

«Оқу үшін алты ай», «___(белгілі бір автордың) кітаптарын бірге оқимыз», «Мен оқып шықтым, сізге де оқуға кеңес беремін» тақырыптарында библио-жарыс өткізуді ұсынамыз.

«Оқу үшін алты ай» тақырыбындағы библио-жарыстың мақсаты - кітапхана қорларын және кітапхананы насихаттау, кітапханаға жаңа оқырмандар тарту, белгілі бір тақырыпта әдебиет беру санын ұлғайту. Әр айда бір тақырып белгіленеді. Мәселен, қаңтар – классикалық әдебиет; ақпан – спорт туралы кітаптар; наурыз – шытырман оқиғалы кітаптар; сәуір – құқықтық тақырыптағы кітаптар және т.б.

«___(белгілі бір автордың) кітаптарын бірге оқимыз» тақырыбындағы библио-жарыстың мақсаты - жазушының шығармашылығын және жас ұрпақта елжандылық, Отанға деген сүйіспеншілікті қалыптастыруға септігін тигізетін шығармаларын насихаттау. Колледж кітапханасында белгілі бір автордың шығармаларының көрмесі безендіріледі, оның шығармашылығы туралы әдебиет, жазушының Отан, достық туралы шығармаларынан сөздер іріктеледі. Оқырмандарды құлақтандыру жүргізіледі, библио-жарыстың тақырыбы жөнінде кітаптар беріледі. Белгілі бір автордың шығармаларын оқып шыққаннан кейін оқырмандар оқылған шығарма туралы жеке пікірімен және неліктен дәл осы кітапты оқуға кеңес беретіні туралы ұсыныммен бірге шағын аңдатпа жазады. Кітапханашы оқырмандардың аңдатпалары мен пікірлерін жинақтап, әлеуметтік желілердегі акцияның парақшасында жариялайды.

«Мен оқып шықтым, сізге де оқуға кеңес беремін» тақырыбындағы библио-жарыстың мақсаты – педагогтер мен білім алушылардың бүгін оқып жатқан кітаптарына назар аудару. Библио-жарысқа қатысушы өзі оқыған кітапқа презентация жасайды, онда кітапты оқу туралы растайтын фотосуреттер, кітаптың басты ойы, дәйексөздер және басқа да үзінділер ұсынылады немесе қатысушы оқылған кітаптан үзінділерді дауыстап оқып отырған және кітаптың негізгі идеясын айтатын видео түсіреді. Соңында библио-жарыстың белсенді қатысушыларын ынталандыру ұсынылады.

«Кітапхана – сәттілік мекені» - мақсаты білім алушыларды ақпараттық, білім беру және зияткерлік орталығы ретінде кітапханамен таныстыру болып табылатын акция. Іс-шара кітапхананың беделінің өсуіне, білім алушылардың кітапханаға және кітапханашыға тілектестік қарым-қатынасының орнығуына септігін тигізеді.

Акцияны өткізу үшін кітапхана туралы таныстырылым дайындауды ұсынамыз. Акцияның бағдарламасына Кітапхананың ашық есік күнін енгізуге болады. Ашық есік күні тақырыптық блоктарды қамтуы мүмкін: кітапхана меңгерушісінің құттықтау сөзі; кітапхананың белсенді пайдаланушыларының

сөздері; кітапханаға қысқа топсаяхат; кітапхана қызметкерлерімен, қызығушылықтар жөніндегі клубтардың жетекшілерімен танысу; кітапхананың сайты ұсыну; тақырыптық кітап көрмелерінің таныстырылымдары; кітапхана қорымен, жаңа түсімдермен танысу; кітапхана қорына түсетін мерзімді басылымдардың репертуарымен танысу; кітапхананың анықтама-библиографиялық аппаратының - дәстүрлі карточкалық және электрондық каталогтардың, Интернеттің іздестіру мүмкіндіктерін керсету.

«Бір колледж – бір кітап» - мақсаты ұлттық әдебиетке оқырман қызығушылығын қолдау және дамыту және ықтимал оқырмандарды кітапханаға тарту болып табылатын акция. Акцияның мазмұны - бір кітапты оқып шығу және талқылау. «Бір колледж – бір книга» акциясы кезінде өткізілетін іс-шаралардың түрлері: тәлімгерлік сағаттар, әдеби кештер, кітап жөніндегі фильмдерді тамашалау және талқылау, жазушылармен, актерлармен кездесу, қызығушылықтар жөніндегі клубтардың отырыстары.

«Кітап сыйла» - кітапханаларға, мұқтаж балаларға көмек ретіндегі жыл сайынғы акция. «Кітапханаға кітап сыйла» акциясын 22 қазан – кітапханашылардың республикалық кәсіби мерекесі күнін атап өту аясында, «Мұқтаж балаларға кітап сыйла» акциясын әлемнің көптеген елдерінде 14 ақпанда аталып өтетін Халықаралық кітап сыйлау күні аясында өткізуді ұсынамыз.

Кітап сыйлау жөніндегі қайырымдылық акциясының атаулары әртүрлі болуы мүмкін: «Кітапхана - оқырманға, оқырман - кітапханаға», «Кітапты сүйіспеншілікпен сыйлаңыз», «Бір бірімізге көмектесейік», «Бізді кітап біріктірсін», «Кітап сыйлау жәрмеңкесі».

Акцияны өткізу кезеңінде түрлі конкурстар, викториналар, шебер кластар, танымал адамдармен, жазушылармен және суретшілермен кездесулер, дауыстап оқушылар өнерлері мен басқа да қызықты іс-шаралар ұйымдастыруды ұсынамыз. Оның аясында оқырмандардың басқаларға «Неліктен менің осы кітапты сыйлағым келеді», «Келесі оқырманға хат жаз», «Өзіңнің сүйікті кітабың туралы жаз» тақырыбында конкурс; «Сен маған, мен саған» кітап аукционын; «Оқу көшбасшысы» викторинасын және т.т. өткізуге болады. Акцияның соңында акцияның белсенді қатысушыларына құрмет көрсетіп, марапаттай отырып, қорытынды мереке ұйымдастыруды ұсынамыз.

Менің сүйікті кітабым – оқуды насихаттауға арналған акция. Кез-келген оқырман өзінің сүйікті кітабын өз рецензиясымен, пікірімен бірге бір аптаға арнайы бөлінген жерде қалдыра алады.

Акцияның ұзақтығы үш ай. Акцияның нәтижелері бойынша белсенді қатысушылардың сүйікті кітаптарының атаулы ұсынымдық тізімдерін әзірледі, сонымен бірге кітапхананың ең таңдаулы кітаптарының рейтингін жасауды ұсынамыз. Акцияның басында кез келген оқырман кітапты ұсына алады, акция барысында тек аса белсенді оқырмандар іріктелетін болады.

Акцияға қатысушылардың кітаптарының тізімі жүргізіледі. Кітаптың өзіне **«Менің сүйікті кітабым»** деген белгі стикер қойылады. Қосымша акция

кітаптарының берілімі, сонымен бірге оны оқуға ниет білдірушілердің кезегі тіркеледі. Болжалды нәтижелері: оқуды жандандыру, абонементтің кітап берілімін ұлғайту; үздік кітаптардың оқырмандық рейтингтерін жасау; үздік оқырмандардың рейтингтерін жасау; оқылған кітаптың әзі туралы шығармашылық конкурс өткізу.

«Поэзия – жанның сазы» тақырыбындағы акция. Акцияның мақсаты: оқуды насихаттау, білім алушылардың поэзияға және туған өлке ақындарының шығармаларына қызығушылығын арттыру.

Колледж кітапханашысы жерлес ақындар кітаптарының ұсынымдық тізімін әзірлеп, осы кітаптардың шолуын өткізеді, кітапханада поэтикалық жинақтардың кітап көрмесін безендіреді. Акцияға қатысушылар жерлес ақындардың шығармалатын өздері оқып тұрған видеос түсіреді. Видео колледж фойесіндегі теледидардан көрсетіледі. Соңында акцияның белсенді қатысушылары марапатталады.

«Тәлімгер қандай кітап оқиды?» тақырыбындағы акция. Акцияның мақсаты: білім алушылардың назарын топ тәлімгері ұсынған кітаптарды оқуға аудару. Топ тәлімгері оқылған кітап – авторы мен атауы туралы ақпарат береді, өзіне бұл кітаптың несімен ұнағанын, неліктен оны оқуға ұсынатынын айтып, кітаптан қызықты сәттерді, сөздәйектерді келтіреді.

Осы кітапты оқып шыққаннан кейін қатысушы тәлімгер топтарының білім алушылары оқылған кітап туралы материал жинақтап, постерлер немесе бүктемелер, плакаттар, таныстырылымдар безендіреді, оларды колледжде іліп қояды. Акция кезінде кітапханашы кітапханада топтардың тәлімгерлері оқуға ұсынған кітаптармен бірге көрме безендіреді. Акцияның соңында ең белсенді топ пен тәлімгер марапатталады.

«Оқу зиянды емес, оқымаған зиянды!» - онда білім алушылар өзінің шығармашылық әлеуетін және кітап және оқу арқылы өзінің дүниені сезнуін байқата алатын акция. Акциялардың бір түрі **флешмоб** болып табылады.

Мәселен, колледждің аумағында, фойесінде және т.б – жан жақтан бірден, екіден келіп, бірнеше адам жиналады, кітаптарды, газет-журналдарды алып, оқиды. Топ бірнеше минут бірге қол ұстасып тұрып, тарқап кетеді. Бұл өзгеше, әрі жарқын, креативті көрініс – осы әрекетпен сырттағы бақылаушылардың назарын сөзсіз өздеріне көңіл аударта алады.

ӘДЕБИ ВИКТОРИНАЛАР, ШІКІРТАЛАСТАР, ОЙЫНДАР, КОНКУРСТАР

Әдеби аукцион – әдеби ойын, мұнда нағыз аукциондардың ережелері көшірмеленеді: ұсынылған сұраққа дұрыс және соңғы, әрі ең толық жауап берген адам ұтады. Ойынға әдеби шығармалардың білгірлері ұатысады. Ең оқымыстылары кітапты көрсетілген білімі үшін кітапты «алуға» мүмкіндігіне ие болады. Ойынды жүргізу үшін «аукционға» арналған кітаптарды, сонымен бірге аукционға қатысушыларға жауап беруге ұсынылатын сұрақтарды

дайындау қажет. Мәселен; тақырыбында сан (жануардың түсі, аты, лақап аты және т.т.) кездесетін кітаптардың атауын атап беру керек.

«Біз Абайды білеміз, оқимыз, бағалаймыз» тақырыбына әдеби аукцион өткізуді ұсынамыз. Іс-шараның мақсаты: білім алушыларда ұлы ақынның тұлғасы мен шығармашылығына қызығушылық, оның әдебиеттегі рөлі мен орнын түсінуді және өзіндік көзқарасты қалыптастыруы қажет.

Кітапхана «Күзеті» - өлкетану тақырыбына викторина. Мәселен, «Менің қалам (ауданым, ауылым), сенің атауыңда не сыр бар?». Білім алушылар топтарға бөлініп, өз өңірінің тарихы мен мәдениетін білуден жарысады. Қатысушылар жолсапар парақтарын алады: викторинаның тақырыбы жөнінде кроссвордтарды шешеді, «Қаланың (ауданның, ауылдың) көшесін біл» тақырыбында тесттен өтіп, викториналардың сұрақтарына жауап береді.

Бук-слэм (BOOK Slam) – өзіндік кітап жарысы. Кітапты ілгерілетудің бұл түрін балалар мен жасөспірімдер кітабын зерттеумен шұғылданатын филология докторы Стефани Джентгенс (Dr. Stephanie Jentgens) ойлап тапқан. Атауы іс-шараның жарыстық рухын көрсетеді: «slam» ағылшын тілінен аударғанда - «итеру, ығыстырып шығару» дегенді білдіреді, ал бұл мән мәтінде «Book Slam» - бәлкім музыкалық театрландыру элементтерімен бірге таңдап алынған кітапты ілгерілету жөніндегі үздік жарнама науқанына жарыс. Қатысушылар бірнеше топқа бөлінеді, олардың әрқайсысы кітапты қысқа мерзім ішінде ең үздік түрде жарнамалауы тиіс. Әр кітаптың таныстырылымы көп дегенде үш минутқа созылады, уақыты секунд өлшеуішпен қаулап алынған екі ұйымдастырушы бақылайды. Әр таныстырылымнан кейін қазылар алқасы немесе көпшілік кітапты он балдық шәкіл бойынша түрлі аспектіден бағалайды. Нәтижелерін шығарған кезде жалпы баллдар есептеліп, жүлделер табысталады. Іс-шараның соңында барлық «қатысушы кітаптар» сереге қойылады, көпшілікке олармен жақыннан танысу мүмкіндігі беріледі.

VIP-гид – оның қатысушыларына өзін гид-топсаяхат жетекшісі ретінде сынап көру ұсынылатын ойын. Оның міндетіне қонақтар – іс-шараға қатысушылар үшін өз бағытын әзірлеу кіреді. Бағыттар жол көрсеткіштері, бүктемелер, слайдтар, видео-таныстырылымдар және т.б. түрінде ресімделуі мүмкін. Мәселен, «Оқи отырып адам ғасыр жасайды» тақырыбындағы ойын. Оның мақсаты түрлі елдердегі, соның ішінде Қазақстандағы жастар арасында аса көп оқылатындардың рейтингіне кіретін түрлі тақырыптағы әдебиеттер топтамасын ұсыну болып табылады.

Квест («quest» - іздеу) – бірнеше білім алушылардан құралған топ үшін жоспарланған сюжет бойынша ойынның бір түрі. Топтар 4-тен 6 адамға дейін құралады. Жеребе тастау арқылы әр топ үшін аялдамалары белгіленген жеке маршрут парақтары ойналады. Квест маршрут парағында көрсетілген тәртіппен барлық кезеңдерден өтуді болжамдайды. Уақыт бойынша ол әрі кеткенде бір сағатқа созылады. Әр аялдамада топтар сұрақтарға жауап береді немесе шығармашылық тапсырмаларды орындайды. Мұндай саяхат-ойындар бірден бірнеше міндетті шешуге бағытталған: танымал адамдардың емірі мен

шығармашылығы туралы білімдерді тексеру, оларды қызықты мәліметтермен толықтыру, қызықты ойын түрі арқылы қатысушыларды кітапханамен, оның ресурстарымен және көрсететін қызметтерімен таныстыру.

Кітапханалық өлкетану квесттері - маршруттағы әр аялдама қаланың не елді мекеннің есте қаларлық жеріне, көрікті орнына сәйкес келеді. Қызықты түрдегі мұндай ойын қала, өлкетану әдебиеті туралы жанаша әңгімелейді.

«Қазақстанның салт-дәстүрлері мен әдеп-ғұрыптары кітап дереккөздерінде» тақырыбында кітапхана квестін ұйымдастыруды ұсынамыз. Іс-шараның мақсаты – халықтың рухани мұрасын, өткен тарихын зерделеу арқылы патриотизмді қалыптастыруға ықпал ету; білім алушылардың ішкі әлемін байыту, жалпы дүниетанымын дамыту, топта жұмыс істеуге баулу.

«Менің үйдегі кітапханам» тақырыбындағы бейнероликтердің конкурсы. Оның мақсаты отбасының рухани өмірінің маңызды факторы ретінде кітапты және оқуды насихаттау; кітап және ақпарат мәдениетін қалыптастыру; отбасылық демалыс объектісі ретінде кітапты насихаттау бслып табылады.

«Жақсы кітап - жан азығы», «Менің өмірімді өзгерткен кітаптар», «Мен ұнатқан кітап», «Кітаптың паспорты» тақырыптарында эсселер конкурсы. Конкурстардың мақсаты: зияткерлік, шығармашылық, тұлғалық даму негізі ретінде оқуға қолдау көрсету; кітаптың және оқудың мәртебесін арттыру; білім алушыларды тек жүйелі оқуға ғана емес, сондай-ақ оқыған кітаптарды талдауға және өз пікірін сауатты білдіруге баулу. Конкурсқа қатысушылар өзінің есінде қалған және ұнатқан кітаптарына эсселер жазады.

Әдеби викторина - зияткерлік-танымдық ойын, ол білімнің әртүрлі салаларындағы тақырыптарға қызықты сұрақтар мен жауаптардан құралады. Ол дербес іс-шара және қандай да бір іс-шараның: әдеби кештің, кітапхана сабағының, танымдық сағаттың және т.т. бөлігі болуы мүмкін.

Әдеби викторинаның сұрақтары көркем туындылардың мазмұнын, ақындар мен жазушылардың өмірбаянының деректерін, әдебиет тарихы жөніндегі сұрақтарды қамтиды.

Викторинаны жүргізудің бірнеше тәсілдері бар:

1. Кітапханашы сұрақтар қояды. Көптеген дұрыс жауап берген қатысушы жеңімпаз атанады.

2. Викторинаның барлық қатысушылары топтарға бөлініп, жүргізушінің сұрақтарына жауап береді. Дұрыс жауаптар үшін топтар баллдар (жетондар және т. т.) алады. Көп баллдар алған топ жеңіске жетеді.

3. Қатысушылар топтарға бөлінеді, бір топ басқасына сұрақ қояды. Жүргізушінің міндеті – тек ойынды жүргізу ғана емес, сондай-ақ жауаптарды бағалау, қорытындысын шығару.

4. Қатысушыларға күнібұрын сұрақтар беріледі, оған белгілі бір уақытта жазбаша түрде жауап беру қажет. Викторинаның нәтижесі мен оның жеңімпазы қорытындысын шығарғаннан кейін жарияланады.

Викторинаның ұйымдастырушылардың негізгі міндеті – викторинаның

өтуі туралы қағидаларды ойластырып, сұрақтарды құрастыру.

Викторинаның қағидалары кім қатысушы бола алатынын, жауап беру немесе сұрақ таңдау құқығының қалай ауысатынын, еске түсіруді пайдалануға болатын-болмайтынын, ойынның жеке болатын-болмайтыныне немесе ойыншылардың топқа бөлінетінін анықтауы тиіс

Викторинадағы сұрақтар ашық және жабық түрде болады. Жабық түрі тек сұрақтың тұжырымдамасын білдіреді, ал жауапты қатысушы өзі іздеуі тиіс. Ашық түрдегі викториналарда сұрақтардан бөлек оларға жауаптардың нұсқалары да болады.

Сұрақтарды дайындаған кезде мынадай өлшемдерді сақтауды ұсынамыз:

- сұрақ тым қарапайым, не тым күрделі болмауы тиіс;
- егер жауаптың нұсқалары бар болса, қандай да бірін ашық ерекшелемеу қажет;

- сұрақтың тұжырымдамасы тым шұбалаңқы болмауы тиіс;
- сұраққа жауап бір-екі, әрі кеткенде үш сөзге сыйғаны абзал;
- сұрақты жазғанда, оны ненің негізінде ойлап табылған дереккөзді міндетті түрде көрсетіңіз. Бұл кез келген қатысушының егер жүргізуші дұрыс жауапты айтқанына күмәнданғанда осы дереккөзге жүгіне алуы үшін қажет.

Кейс-әдістің негізіндегі әдеби ойын. Кейстер әдісі, немесе нақты жағдайларды талдау әдісі әлемдік тәжірибеде ең тиімді оқыту тәсілдерінің бірі ретінде танылған. Кейстер әдісінің мақсаты – адамды ақпаратты талдауға, негізгі проблемаларды анықтауға және оларды шешудің оңтайлы нұсқаларын табуға үйрету.

Ойынның мәні оның қатысушыларында олардың өздеріне ел беймәлім әдеби шығармаға қызығушылықты оятуда.

Ойыншылар 6-7 адам болып топқа бөлінеді. Сонсоң ұйымдастырушылар барлығын шығармамен, оның авторымен, басты кейіпкерлерімен таныстырады. Кейіпкерлердің дәл осы сәтте қандай күйде екені қысқаша баяндалады, кейіннен кітаптың үзіндісі оқылады. Эпизодтың аяғына дейін жетпей, жүргізуші оқуын тоқтатып, топтарға оқиганың өзіндік даму нұсқасын табуды ұсынады.

Ойыншылар үшін ескертпелерді дайындауға болады: мәтіннен ойлануға жетелейтін кілт сөздер; кітаптардың суреттері мен иллюстрациялары. Ескертпелерді экранға көзбе-көз беруге, қажет болған жағдайда музыкалық не дыбыстық сүйемелдеуді пайдалануға болады.

Ойында қозғалатын сұрақтар, кітаптың мазмұнына қарай «тұрмыстық», пәлсапалық, имандылық-этикалық, қалжыңды болуы мүмкін.

Топтардың талқылауына үш минут беріледі, одан кейін ер топтың капитаны жауап береді. Егер дұрыс жауаптар айтылса, жүргізуші кітапты ақып шығуды және қай топтың жауабы дұрыс болып шыққанын тексеруді ұсынады. Егер дұрыс жауаптар айтылмаса, талқылаулардың қызықты болғанын, бірақ кейіпкерлердің мүлдем басқаша әрекет еткенін айтуға болады. Ал кейіпкерлердің қандай әрекет істегені мен одан не шыққанын кітап айтып

береді. Эпизодтың авторлық шешімі кез келген жағдайда қатысушылар үшін беймәлім болып қалады.

Әдеби лото – дәстүрлі лотоның ережелері бойынша әдебиет саласында білім жарыстыру. Мұндай түрдегі ойынды қандай да бір автордың жеке туындысына не шығармашылығына арнауға болады.

Лотода ойыншылардың саны теңдей екі топ ойнайды. Топтың екілі күнібұрын дайындалған жинақтан тапсырмасы бар карточканы таңдап атып, дауыстап оқиды. Тапсырмалары бар карточкалар ұйымдастырушының қиялына қарай әртүрлі болып көрінуі мүмкін. Карточкалардағы тапсырмалар – түрлі авторлардың әдеби шығармаларының мәтіндері. Баяндау стилі мен мазмұнына қарап ойыншылар бұл жолдардың қайдан алынғанын және олардың авторы кім екенін анықтауы тиіс. Жүргізуші қапшықтан нөмірленген кеспектерді (жетондарды) шығарады. Жүргізуші атаған карточкасында нөмірі бар ойыншы берілген сұраққа жауап береді. Егер ол жауап берсе, жетонмен карточкадағы нөмірді жабады, ал егер орындай алмаса, онда ойыншының орнына кез келген басқа қатысушы сәттілікті сынап көруге құқылы. Дұрыс жауап үшін бұл қатысушы қосымша жетон алады, онымен кейіннен өз карточкасындағы кез келген нөмірді жаба алады. Ойын алаңындағы сандары бар барлық торшаларды бірінші болып жапқан ойыншы жеңіске жетеді.

Әдеби караоке - бұл музыкалық сүйемелдеумен өтетін дауыстап оқушылардың конкурсы. Аккомпанемент өлеңнің ырғағын, көлемін, тіптен оның әкелетін көңіл күйін ескеріп іріктеледі. Дауыстап оқушы қандай тақпақты, нендей әуенмен оқитынын күнібұрын білмейді. Ол өлең мен музыканың ырғағын ішкі түйсігімен сезінуі тиіс – сонда ғана поэзияның әдеби-музыкалық орындалымы келіп шығады.

«Қалам сынағы» тақырыбындағы поэзия конкурсы. Мақсаты: білім алушылардың әдеби шығармашылық саласындағы шығармашылық қабілеттерін дамыту. Конкурса өзінде ақындық дарын сезінетін колледждің барлық білім алушылары қатыса алады. Өлеңдердің тақырыбы – автордың таңдауына қарай, поэзия тілінің көмегімен өзін көрсетуге мүмкіндік беретін нәрсе.

Центон – әдеби ойын түрлерінің бірі. Негізінен бір немесе бірнеше автордың түрлі шығармаларынан жинақталған жеке жолдардан құрастырылған өлең туынды центон деп аталады. Бұл – өзіндік мозаика, ұсақ бөлшектердің монтажы. Бірақ бөлшектер өткір тілді, тосын әрі мағынасы бар өлеңдер болатындай іріктеп алынады. Центондарды құрастыру қызықты, шығармашылық ойын, бірақ аса күрделі әрі үлкен ептілікті қажет ететін ойын болып табылады, есесіне дайын центон аса қолжетімді ойын үшін тамаша материал қызметін атқаруы мүмкін. Парақтарға центон жазылады немесе ойынның қатысушыларына дауыстап оқылады. Ойынның қатысушылары сол немесе басқа үзіндінің бастапқы қатыстылығын анықтап, «центонды шешуі» тиіс. Үзінділер алынған шығармалардың санын көп көрсеткен ойыншы жеңіске жетеді.

Бұл ойынның кең таралған басқа нұсқасы, атап айтқанда түрлі туындылардың тақырыптарынан әзіл әңгімелер құрастыру. Мұндай әңгіме ойын қатысушыларына дауыстап оқылады. Естіген бойда көп тақырыптарды аңдап, оларды сол не басқа авторға жатқызып үлгерген адам жеңіске жетеді.

«Оқып жарысайық» - «Соревнуемся в чтении» оқырман марафоны. Бастапқыда қатысушылардың тізімі жасақталады. Кездейсоқ сандар генераторы (рандом) арқылы жұптар /топтар анықталады. Сонсоң марафонды ұйымдастырушы әр апта сайын тапсырмаларды қалыптастырады. Жұптар / топтар жауаптарды ұйымдастырушыға жолдайды. Аз балл алған жұп / топ марафоннан шығады. Соңында марафонға қатысушылар марапатталады.

Марафонның кезеңдері – классикалық әдебиет; қазіргі заманғы әдебиет; өздігінен дамуға арналған әдебиет. Марафонның үлгі тапсырмалары: кітапты (соның ішінде электрондық, аудиокітапты) оқып шығу; буктрейлер; шығарма туралы сұрақтарға жауаптар әзірлеу; әлеуметтік желілердегі жеке парақшаларда және ата-аналардың (қамқоршылардың) парақшаларында посттар жариялау; шығарманың мазмұны туралы жобаларды қорғау.

Танымал *«Жұлдызды сағат»*, *«Қолтырауын (Крокодил)»*, *«Таңғажайыптар алаңы»*, *«Өз ойыным»*, *«Ақылдылар»*, *«Не? Қайда? Қашан?»* және басқа да телехабарлардың қағидаты бойынша құрылған әдеби ойындар.

«Әдеби қолтырауын» ойынының ережелері телевизия хабарындағыдай – дыбыстар мен сөзді ерінмен айтуға болмайды. Ойыншылар тек ымды, ишараны және қозғалысты пайдаланып, белгіленген уақыт ішінде өз тобына қажетті сөзді түсіндіруі тиіс. «Әдеби қолтырауында» жай сөздер ғана емес, әдеби туындылардың атаулары, ақын-жазушылардың төкесімдері, әдеби кейіпкерлердің аттары мен лақап аттары жасырылады.

Ойын әдетте бірнеше кезеңнен тұрады:

- «Бой жазу». Қатысушылар актерлік шеберлігін байқатып, оған қоса тобы оларды танып, дұрыс атай алатындай белгіленген уақыт ішінде мүмкіндігінше көп әдеби персонаждарды көрсетіп үлгеруі қажет. Әрбір табылған кейіпкер үшін топқа баллдар беріледі. Ойыншылар табушылардың сұрақтарына ыммен жауап беруі; өзінің киімін, әшекейлерін және басқа заттарын көрсетуі мүмкін. Сөйлеуге, әдейі кез келген дыбысты (эмоциясын білдіруден басқа) шығаруға; сөзді дыбыссыз бір ерінмен айтуға; ауада жекелеген әріптерді көрсетуге және ауада «сызуға» болмайды.

- «Саңырау телефон». Ойыншылар бір-бірінің желкесіне қарап, бір қатарға тұрады. Топтың бірінші қатысушысы парақта әдеби туындының атауын алады, сонсоң өзіне келесі қатысушыны бұрып, оған бұл сөзді не сез тіркесін ыммен және ишарамен түсіндіреді. Осылайша ойыншылар тізбекпен бір-біріне ақпарат береді. Егер белгіленген уақытта топтың соңғы қатысушысы карточкадағы шығарманың атауымен сәйкес келетін жауапты атағанда, тапсырма орындалған болып есептеледі. Табылған әрбір шығарма үшін баллдар есептеледі.

- «Музыкалық кезең». Қазіргі заманғы музыкада әдеби туындылардың

атаулары аса жиі ұшырасып жатады. Топтарға кезекте-кезек әдеби шығарма, оның кейіпкерлері не авторы аталатын әндердің үзінділерін (әннің атауында не мәтінінде) тыңдау ұсынылады. Әр табылған атау үшін баллдар есептеледі.

- «Жазушының суретін сал» конкурсы. Бұл конкурс үшін жазушылардың сырт келбетінің тән белгілерін білген пайдалы. Ойыншылар кезектесіп тапсырма алып, жазушының суретін салады. Егер жазушы табылса, келесі ойыншы жаңасының суретін салады.

Әдеби сот – әдеби ойынның түрі, театрландырылған сот талқылауы түрінде ұйымдастырылған кітаптың (әдетте аса шытырман) кейіпкерлерін талқылау. Ойын қатысушылардың танымдық және оқырмандық белсенділігін арттыруы тиіс.

Өзінің мәні бойынша әдеби сот - бұл талқылау тақырыбы әдеби туынды және оның кейіпкерлері болып табылатын сот отырысын елестетін рөлдік ойын. Сотқа қатысушылар – білім алушылардың арасында басты рөлдер бөлінеді: судья, қорғаушы, айыптаушы, алқабилер, тәуелсіз сарапшылар, сот хатшысы. Шығарманың кіріспесіне және сюжетіне сүйеніп, жәбірленуші, айыпталушы, айыптау және қорғау куәгерлері анықталады.

Сот отырысында әдеби кейіпкерлер ғана емес, сондай-ақ құбылыстар, оқиғалар, «Махаббат үшін жасалған қылмыстарды ақтауға бола ма?» деген адами сезімдер де «айыпталады».

Әдеби соттың сценарий жоспары былайша құрылады:

1) Судьяның кіріспе сөзі: сотқа қатысушыларды және айыпталушыны таныстыру, басты проблеманы жариялау;

2) Прокурордың айыптау сөзі;

3) Айыптау куәгерлерінің сөзі;

4) Тәуелсіз сарапшылардың сөзі;

5) Қорғаушының сөзі;

6) Қорғау куәгерлерінің сөздері;

7) Айыпталушының «соңғы сөзі»;

8) Судьялардың кеңесуі;

9) Үкім;

10) Қорытындысын шығару.

Одан бөлек, ұйымдастырушылардың ойынның театрландырылған сипаты бар екенін ескергені жөн, сондықтан үй-жайды безендіру мен қатысушылар үшін костюмдерді дайындау маңызды.

Библиографиялық рулетка – оқырмандардың ақпарат-библиографиялық өресінің дамуына септігін тигізетін, рулеткаға тәуекелмен ойнауды елестететін іс-шара. Ойында 4-5 адамнан екі топ жарысады. Қалған қатысушылар жанкүйер көрермендер болып табылады. Әрекет рулетканың төңірегінде өрбиді. Кітапханашы дайындалған тапсырмалар салынған конверттерді (ақпарат іздеу, сұраққа жауап, әдеби дереккөздерді іріктеу және т.т.), сонымен бірге «жарнама үзілісін» білдіретін тақтайшаны жайып қояды. Ойыншылар іздеу алгоритмін дауыстап талқылайды, анықтамалық және танымдық әдебиетті, каталогты және

картотеканы пайдалана алады. Ойынға әділқазы төрелік етеді. Жүргізуші рулетканы қозғалысқа келтіреді – ойын басталады. Қажет болған кезде кітапханашы көрермендерді қызықты сұрақтармен және тақырып бойынша жалықтырмайтын конкурстармен қызықтырады. Жарнама үзілістері кезінде оқырмандарды жаңа библиографиялық құралмен, энциклопедиямен, журналмен таныстырады. Ойыншылары тапсырманы сәтті орындаған, сұрақтарға уәжді әрі дұрыс жауап берген топ жеңімпаз болып танылады.

ӘДЕБИ КЕШТЕР, КЕЗДЕСУЛЕР, АУЫЗША ЖУРНАЛДАР, ОҚЫРМАН КОНФЕРЕНЦИЯЛАРЫ

Кітапхана тәжірибесінде тақырыптық кештердің саналуағ түрлері қолданылады. Бұл – библиографиялық шолулармен, кітапхана кәрмелерін тамашалаумен қабат жүргізілетін дәріс кештері; қызықты адамдармен кездесу кештері (жазушылар, ғалымдар, қоғам қайраткерлері); сурет кештері мен үй кітапханасындағы кітаптар көрмесімен, олардың сүйікті музыкалық шығармаларын тыңдаумен және т.т. бірге мерейтой иесі туралы әңгімеге арналған «оқырмандар бенефистері»; қызықты ғылым кештері; музыкалық жазбаларды тыңдаудың әдеби және әдеби-сазды кештері; кинокеш және т.б.

Оқырман бенефисі – үздік оқырманды насихаттау әдісі. Оқырман-бенефициант жан-жақты дамыған, әйгілі тұлға болуы тиіс. Кітапханашы бұл тұлғаның әлеуетін, оның жан-жақты қызығушылықтарын, дарынын, қабілетін ашып көрсетуі тиіс. Іс-шараны оқырманға құрмет көрсететін мереке түрінде дайындауға болады. Ол музыкалық нөмірмен қабат жүреді немесе сұхбат түрінде жүргізіледі.

Кітапхана журфиксі - бұл сан түрлі кәсіптердің қызықты өкілдерімен аптаның күнібұрын белгіленген күнгі кездесулер, кең ауқымды жарнамамен қабат жүреді. Осылайша, ақын-жазушылармен, суретшілермен, актерлармен, спортшылармен, танымал жерлестермен шығармашылық кездесулерді онлайн-телекөпір режимінде өткізуді ұсынамыз.

Кітапханалық пәтер – уақыт өткізудің өзекті және қызықты түрі. Іс-шара жүйелі болуы мүмкін – әр айда жаңа қатысушылар – ақын-жазушылар, сазгерлер мен басқалар шақырылады. Өз шығармашылығымен бөліскісі келетіндер мен әдебиеттегі, өнерлегі осы бағытқа қызығатын жай көрермендер шақырылады. Әрбір ниет білдіруші өзін «Еркін микрофон» пішінінде сезіне алады.

Сурет кеші – бенефис-оқырманның бір түрі. Ол да нақты тұлғаға арналған. Айырмасы мұнда тек ең таңдаулы, әйтсе де аз танымал оқырман-өнер емес, керісінше танымал, әйгілі адамдар іріктелетінінде. Бұл ақын-жазушылар, сазгерлер және т.б. болуы мүмкін. Кейде, керісінше, сурет кешін танымалдығы аз, бірақ қызықты адам – коллекция жинақтаушыға, көптеген экзотикалық елдерді аралап шыққан адамға, көпбалалы анаға және басқаларға арнауға болады.

«Ақындар жырлаған туған өлке» тақырыбындағы ақындарға арналған

әдеби қонақжай. Іс-шараның мақсаты: туған өлке ақындарының шығармаларымен таныстыру.

«_____ жылы өзiм оқып шыққан ең қызықты кітап». Бұл іс-шара әнда әркім өзiнiң «_____ жылы» оқып шыққан ең қызықты кітабы туралы әңгімелей алатын кездесуді білдіреді. Сөйлеушілер неліктен дәл осы кітапты ең қызықты деп есептейтiнiн уәжделген түрде түсiндiреді. Сөйлеп болғаннан кейiн сұрақтар қойылады. Кездесу қатысушыларға қызықты кітаптар туралы білуге, оларды оқуға тұратын-тұрмайтынын білуге мүмкіндік береді. Кітапханашы өз беделін пайдаланып, айтылған ұсынымдарды түзету үшін кездесудің қорытындысын шығарады.

Ауызша журнал – түрлі өзекті проблемалар туралы мерзімді ақпарат. Ауызша журнал қандай да бір проблеманы ашып көрсететін бірнеше бөлімнен – «парақтан» тұрады. Олардың жиынтығы қандай да бір бағытты, тақырыпты білдіреді. Ауызша журнал, әдетте, 3-5 «парақтан» құралады, олардың әрқайсысы әрі кеткенде 15 минутты алады.

«Бабалар үні» тақырыбында ауызша журнал өткізуді ұсынамыз. Оның мақсаты фольклордың бейнесі болып табылатын эпикалық өлеңдерді, әндерді насихаттау болып табылады. Ауызша журналдың парақшалары: «Бабалар үні»; «Батырлар жыры – ұрпаққа мұра»; «Тұлпар шауып, ту алған».

Оқырман конференциясы кең оқырман аудиториясында кітаптар туралы пікір алмасуды көздейді. Талқылау аясы тек көркем туындылар ғана емес, сондай-ақ ғылыми, оқу, анықтамалық әдебиет болуы мүмкін. Мұнда егжей-тегжейлі дайындық, әдебиет туралы ақпараттың түрлі әдістерін қолдану, қатысушылардың сөздерінің белгіленген регламенті қажет. Оқырман конференцияларында түрлі көзқарастар қақтығысып, кітап туралы ұжымдық пікір қалыптасады. Конференцияның мәні кітапты ұжыммен талқылауда, ұжыммен бағалауда.

Оқырман конференцияларының түрлері мынадай: тақырыптық - бір шығарма бойынша; бір тақырыппен біріктірілген бірқатар шығармалар бойынша; жекелеген авторлардың шығармашылығы бойынша. Журналдардың редакцияларымен, баспалардың өкілдерімен кездесулер ұйымдастыруға болады.

«Отанның тарихы әдебиетте» тақырыбында оқырман конференциясы ұйымдастыруды ұсынамыз. Мақсаты: Қазақстанның тарихы туралы кітаптарды оқуға тарту, патриот-азаматтың белсенді өмірлік ұстанымын қалыптастыру, Отанға және өз өлкесіне деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу.

КІТАП ПЕН ОҚУДЫ НАСИХАТТАУДЫҢ КӨРНЕКІ ӘДІСТЕРІ

Кітапхана квилті – жеке бөлшек-құрақтардан құралған ақпарат стенді. Кітапхана квилттерінің үлгі тақырыбы - «Адамдар оқудан кәл үзгенде, ойлаудан да қол үзеді (Дени Дидро)», «Сенің кәсібің туралы көркем әдебиет», «Оқуға құштар адам – табысты адам».

Стендіде стендінің тақырыбына сәйкес келетін ақпарат ұсынылады. Бір ай бойына білім алушылардың арасында стендінің тақырыбы туралы сауалнама жүргізіледі. Оқырмандардың жауаптары бар стикерлер мен кітапханашы ұсынатын ақпарат ақпарат стендіндегі құрақ полотнаның нақышын құрайды.

Кітапханада және ғимараттың фойесінде немесе білім беру ұйымының аумағында «Оқып шықтың ба, басқаға бер», «Кітап достарын іздейді» тақырыптарына **буккроссинг** аймақтарын ұйымдастыруды ұсынамыз. Буккроссинг барлық ниет білдіргендерге бір немесе бірнеше кітапты тегін пайдалануға алуға немесе өз еркімен кез келген басқа кітаптарға «айырбастауға» мүмкіндік беру мақсатында кітап сөрелерін, кітаптарды сақтау шкафтарын білдіреді.

Виртуалдық кітап көрмесі - бұл кітапхана қорынан арнайы іріктеп алынған және жүйеленген басылымдардың, сондай-ақ пайдаланушыларға ұсынылатын жалпыға қолжетімді электрондық ресурстардың виртуалдық бейнелерінің веб-технологиялары құралдарының көмегімен Интернет желісіндегі жария көрсетілім. Көрме ұсынылған басылымдардың виртуалдық таныстырылымын білдіреді, олардың мазмұнын ашып көрсетеді.

Кітапхана сайттарында орналасқан виртуалдық кітап көрмелерінің қосымша мүмкіндіктері мен артықшылықтары бар: компьютерлік технологиялар виртуалдық көрмені жанды әрі серпінді етеді; Интернет көрмемен қашықтан танысуға мүмкіндік береді; көрмеде көп кітаптар ұсынуға болады; олар кітапхана сайтына назар аудартып, Интернет пайдаланушылардың шексіз санына кітапхана қызметтерін пайдалануға мүмкіндік береді; кітапханаға жаңа пайдаланушыларды тартуға жәрдемдеседі.

«Кітаптан жұлдыз ағызған», «Әдеби кейіпкерлермен бірге саяхаттаймыз», «Олар бойынша көркем фильмдер түсірілген кітаптар», «Жазушылардың рецепттері бойынша дайындаймыз» тақырыптарында виртуалдық кітап көрмелерін ұйымдастыруды ұсынамыз.

Интерактивтік көрме оқырман мен кітапханашының арасында кері байланысты қамтамасыз етуі және көрмеге келушілердің арасында жанды қарым-қатынас ұйымдастыруы, оларды қойылған проблеманы талқылауға шақыруы тиіс. Сауатты, ашық, бірегей көрме оқырманның назарын аударуға, тек нақты кітаптарды ғана емес, кітапхананы да жарнамалауға жәрдемдеседі. Интерактивтік кітапхана көрмелерінің мынадай түрлерін ұсынуға болады: **ойын көрмелері; диалогтық көрмелер; оқырмандардың қатысуымен дайындалған көрмелер; зерттеу көрмелері.**

Ойын көрмелері. Бұл көрмелердің айрықша ерекшелігі танымдық-ойындық сәтінің болуында. Оқырманға тек ұсынылған құжаттармен табысу ғана емес, сондай-ақ кейбір тапсырмаларды орындау ұсынылады. Ойын көрмелердің түрлері - көрме-викторина; көрме-кроссворд; көрме-чайнворд; көрме-жұмбақ; көрме-арандату; көрме-конкурс.

Әдеби печакуча (әжік-күжік) – бұл таныстырылымдардың жаңа пішімі. Әдеби печакуча дәстүрлі пішімде өтеді: қатысушылар баяндамалар дайындап,

оларды 20 слайдтан тұратын көркем таныстырылымдармен толықтырады. Бір слайдтың және оның түсініктемесін көрсету уақыты – бар болғаны 20 секунд, жиынтығында әр қатысушының өнері әрі кеткенде 6 минут 40 секундқа созылады. Әр әңгімеден кейін тыңдаушылар өзінің пікірімен бөлісе немесе сұрақ қоя алады. Әдетте мұндай іс-шарада 8-ден 12-ге дейін баяндама жасалады. Көрермен дауыс беруі қорытындылары бойынша үздік спикер-баяндамашы анықталады. Сөйленетін сөздер әрі қарай экрандаудың әдеби мәтіндер авторларының ойына сәйкестік сапасы талқыланатын «Әдебиет және оның төңірегіндегінің бәрі», «Ақпарат әлеміндегі кітаптың рөлі», «Әдеби шығармаларды экрандау» тақырыптарында болуы мүмкін.

КІТАПТАР МЕН ОҚУДЫ НАСИХАТТАУДЫҢ БАСҚА ТҮРЛЕРІ

«Кітапханашы - демек креативті» тақырыбындағы кітапханадағы өзін-өзі басқару күні. Аталған іс-шараның мақсаты – кітапханашы кәсібін насихаттау. Бұл тәсілді 22 қазанда, кітапханашылардың республикалық кәсіби мерекесі күні өткізуді ұсынамыз.

Жұмыс күні ішінде білім алушы-волонтерлер кітапханашылардың толықтай алмастырады. Олар кітапхана қызметкерлерінің бақылауымен өз бетінше формулярларды толтырады; оқырмандардың талаптары бойынша кітаптарды табады; оқырмандарға қызмет көрсетеді, кітаптарды орналастыру қағидаларын біледі, «Лебіздер дәптерінде» өз пікірін білдіреді. Білім алушылар да қандай да бір жарнама науқанын ұйымдастыруға қатыса алады. Соңында білім алушы-волонтерлер Оқырмандардың өзін-өзі басқару күнін дайындауға және өткізуге белсене қатысқаны үшін алғыс хаттар алады.

«Біз – оқуға құштар ұрпақпыз» волонтерлік қозғалысын тұрақты негізде ұйымдастыруды ұсынамыз. Оның қатысушылары оқуды және кітапхананы насихаттау жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыруға байланысты кітапханалық іс-шараларға белсенді түрде қатысады.

Кітап дефилесі – қатысушылардың әдеби кейіпкерлердің ашық, жарасымды киімдерімен сахнада, подиумда салтанатты жүрісі. Кітап дефилесі үшін модельдер көркем әдебиеттің сюжеттері мен образдарының әсермен тандап алынады және нақты жазушының шығармашылығын не болмаса нақты әдеби шығарманы ашып көрсетеді. Кітаптар мұқабасының дефилесі де болуы мүмкін.

Кітап дресс-коды – онда қазіргі заманғы адамның имиджінің міндетті құрамдасы болып есептелетін кітаптар таныстырылатын көпшілік іс-шараның түрі.

Кітап челленджи – оқымыстылық пен табандылықтың жарысы. Челлендждің мақсаты: оқырман өмірін құрылымдау, оны аса байыпты ету, білім алушыларды жылына кем дегенде жүз кітап оқитындай етіп көзін жеткізу. Қазіргі заманғы адамның өзіне тастай алатын ең қауіпсіз ұраны – бұл кітап ұраны. Мен бұл кітаптарды бір айдың ішінде оқып шыға аламын ба? Ал бір

жыл ішінде қаншасын оқып үлгеремін? «Оқуға құштар колледж» тақырыбына челлендж өткізуді ұсынамыз. Челленджге қатысушылар өздеріне айғықша әсер қалдырған оқылған кітаптары туралы әңгімелейді.

Отбасымен оқу. Іс-шараның мақсаты – тиімді тәсіл және елеулі өнетелік негіздерді анықтау арқылы ұрпақтардың сабақтастығын тәрбиелеудің сезімі ретінде білім алушыларға оқудың құндылығын сезінуге жәрдемдесі. Білім алушылар отбасы мүшелерімен бірге таңдап алған кітаптарды оқып, оның мазмұнын талқылайды.

Отбасымен оқу ата-аналар мен балаларды жақындастырып, рухани қатынасу сәттерін ынталандырады және толықтырады, сонымен бірге ата-аналармен жасөспірімдерді жүйелі оқуға тарту жөніндегі жұмысты жандандырады. Орта есеппен отбасындағы оқу кезеңі бір ай уақыт алады. Отбасымен оқу мүшелері өзіне сөйлеу жоспарын әзірлейді: сол немесе басқа сюэт желісін, шығарманың образын ашып көрсету туралы тапсырманы белгісіз алады.

Кітаптарды талқылауды видеоға жазып алуға болатын сұхбат түрінде аудиторияға ұсынуға болады және диалог-талқылау түрінде ұсынуға болады, бұған аудиторияда отбасы мүшелерінің болуы қажет. Ата-аналар жеткілікті белсенді қатысқан кезде пікір алмасу үшін бірнеше отбасының кездесуін ұйымдастыруға болады. Бұл қорытынды сәттің өте үлкен тәрбиелік мәні бар.

«Менің үйімдегі кітап», «Менің үйдегі кітапханамдағы кітаптар», «Біздің үйдегі кітапханамыз», «Оқуға ең құштар отбасы», «Отбасымен оқу – тамаша дәстүр», «Отбасы және кітап», «Отбасында бірге оқимыз» тақырыптарында конкурстар өткізуді ұсынамыз.

«Менің ата-анам ұнатқан кітап», «Менің отбасым оқуға құштар», «Біздің кітап біріктірді», «Қазіргі заманғы отбасымен оқу дәстүрлері», «Бүкіл отбасымызбен оқуға құштармыз» тақырыптарында отбасылық жобалар фестивалін өткізуді ұсынамыз. Жобалардың мақсаты: отбасыларды оқуға тарту, отбасында оқырман мәдениетін қалыптастыру үшін білім беру-ағартушылық желілік алаң құру.

Оқырмандардың көз алдында кітапхананың тартымдылығын күшейту үшін кітапханалардың жанынан пайдаланушылардың ортақ қызығушылығы (мәселен, әдебиет, өнер, өлкетану саласында) негізінде клубтар, үйірмелер мен бірлестіктер құруға болады. Олар оқырмандардың өздерінің немесе кітапханашылардың бастамасымен құрылады. Клубка, үйірмеге, бірлестікке оқырман да, кітапханашы да жетекшілік ете алады. Оның мүшелері ерікті болады, оларда бейресми қатынасу, еркін өзара қарым-қатынас ахуалы орнығады.

Клубтарды, үйірмелер мен бірлестіктерді құрғанда, жарғылар мен қағидалар, клубтың, үйірменің, бірлестіктің ұраны, эмблемалары әзірленеді. Клубтар, үйірмелер, бірлестіктер аясында іс-шаралар: шолулар, көрмелер, әдеби кештер, викториналар және тағы басқалар өткізілуі мүмкін. Мұндай клубтарды, үйірмелер мен бірлестіктерді құру дүниетанымның, тағаттылық -

бөтеннің пікіріне құрметпен қарауды қалыптастыруға, қисынды әйлау мен дауласуды үйренуге белсенді ықпал етуге мүмкіндік береді.

«Кітаптың достары», «Поэзия құмарлар» клубтарын, «Жас қалам» әдеби үйірмелерін құруды ұсынамыз. Олардың мүшелері талантты, өлеңдер, проза жазатын білім алушылар болуы мүмкін, мұнда олар өз ойларымен және бастамаларымен бөлісе алады.